

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การสังเคราะห์บทเรียน โครงการ โภชนาบูรณาการในโรงเรียนนำร่อง ของ ศูนย์บริหารแผนงาน โภชนาการเชิงรุกในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลักคือ การรวบรวมและสังเคราะห์ประสบการณ์การดำเนินงานที่ผ่าน มาของผู้เกี่ยวข้องในโครงการ โภชนาบูรณาการจากโรงเรียนนำร่อง 36 โรงเรียน ซึ่งในครั้งนี้มีกลุ่มผู้ร่วมโครงการ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมสังเคราะห์ประสบการณ์ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้รับผิดชอบโครงการ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน และ กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน จำนวนทั้งสิ้น 76 คน ซึ่งดำเนินงานโครงการในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาประมาณ 4 เดือน คือ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2551 ถึงเดือนกันยายน 2551 โดยใช้กระบวนการกลุ่มสังเคราะห์ความรู้ผ่านชุดคำถามซึ่ง สร้างจากทฤษฎีและหลักการของการจัดการความรู้ ใช้ระยะเวลาในการสังเคราะห์บทเรียนร่วมกัน 2 วันระหว่าง วันที่ 20-21 ตุลาคม 2551 ผลสรุปการสังเคราะห์บทเรียนที่ได้มีประเด็นสำคัญดังนี้

ประเด็นเรื่องของการบริหารจัดการเพื่อที่จะทำให้โครงการสามารถขยายโรงเรียนได้ พบว่า ข้อควร คำนึงถึงสำหรับผู้บริหารที่ตกลงเมื่อจะชักชวนใครก็ตามมาเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ได้แก่ ความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างผู้จัดการโครงการกับผู้รับผิดชอบโครงการ ทุนเดิมในด้านการบริหารจัดการโครงการและด้าน ความสัมพันธ์กับโรงเรียนของผู้รับผิดชอบโครงการ การเห็นประโยชน์ด้านต่างๆ ในการเข้าร่วมของผู้รับผิดชอบ โครงการ รวมถึง การมีระบบการบริหารจัดการโครงการที่ให้อิสระในการตัดสินใจในการบริหารโครงการ

ในส่วนของการบริหารจัดการนั้น ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้บริหารโรงเรียนให้ข้อเสนอไว้ว่า ทุนเดิม ด้านความสัมพันธ์กับโรงเรียนจะเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่จะทำให้ผู้รับผิดชอบโครงการสามารถขยายโรงเรียนต่อได้ โดยแม้จะมีการประสานงานแบบไม่เป็นทางการในเบื้องต้น ก็ต้องมีขั้นตอนที่เป็นทางการในการประสานงานกับ ทางโรงเรียนตามมาโดยผ่านตามลำดับขั้นของระบบการบริหารโรงเรียนตามระบบของแต่ละสังกัด และเป็น ลักษณะของการเชิญชวน ขอความร่วมมือ หรือสมัครใจเข้าร่วมโครงการจะได้รับความร่วมมือและตอบรับที่ดีจาก ทางโรงเรียน นอกจากนี้ การมีและนำเสนอข้อมูลชี้แจงเกี่ยวกับโครงการ การชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่ทาง โรงเรียนจะได้รับด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเชื่อมโยงกับงานที่ทำอยู่ซึ่งควรชี้แจงให้เห็นชัดเจนว่าไม่เป็นการเพิ่มภาระ การมีระบบช่วยเหลือสนับสนุนที่ต่อเนื่อง รวมถึง การติดตามและประเมินที่เป็นระบบเชิงการ ปรับปรุงและพัฒนา ทั้งนี้ ควรอยู่บนพื้นฐานของการทำงานแบบมีส่วนร่วมและเป็นกัลยาณมิตร เหล่านี้ น่าจะทำให้สามารถขยายโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นเรื่องของการดำเนินงานในโรงเรียนเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กนักเรียน พบว่า ทั้ง ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ปฏิบัติมีการประสานงานและทำงานร่วมกันเป็นขั้นตอนตามระบบของโรงเรียนตามแต่ละ สังกัดเป็นอย่างดี มีการดำเนินงานครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการ บริโภคอาหารและการออกกำลังกาย การพัฒนาคุณภาพอาหารในโรงเรียน การบูรณาการโภชนาการเข้าไป หลักสูตรและกิจกรรมต่างๆ และการเฝ้าระวังและประเมินโภชนาการของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน ในขณะที่ซึ่งเป็นช่วงเริ่มต้นของโครงการ ส่วนใหญ่จะเน้นให้ความสำคัญกับการดำเนินงานในรั้วโรงเรียน ซึ่งมี บุคคลที่เกี่ยวข้องได้แก่ คุณครูทั้งโรงเรียน นักเรียนทุกคน ผู้ประกอบการร้านค้าในโรงเรียน ในลักษณะของการทำ กิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเบื้องต้น อย่างไรก็ตาม แม้จะมีความพยายามขยายสู่กลุ่มผู้ปกครอง ผู้ประกอบการร้านค้านอกโรงเรียน ชุมชน และองค์กรอื่นๆ อยู่บ้าง แต่ก็ยังเป็นไปในลักษณะของการขอความร่วมมือ ยังไม่มีกิจกรรมชัดเจนเหมือนในรั้วโรงเรียน กิจกรรมหลายรูปแบบที่ทางโรงเรียนดำเนินงานนั้นขึ้นอยู่กับ บริบทของแต่ละโรงเรียนมีทั้งเสริมเพิ่มเติมในกิจกรรมเดิมและสร้างสิ่งใหม่เป็นนวัตกรรมขึ้น ทั้งนี้ ทางโรงเรียน

ได้นำสิ่งสนับสนุนต่างๆ ที่ทางผู้รับผิดชอบโครงการนำมาให้มาใช้ ที่ชัดเจนที่สุด คือ โปรแกรมอาหารกลางวัน และโปรแกรม Thai Growth

ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินงานต่อไปในระยะต่อไป กลุ่มผู้รับผิดชอบโครงการต้องการให้ผู้บริหารทีม กลางดูแลในเรื่องต่างๆ ได้แก่ เรื่องค่าตอบแทนแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ เรื่องการพัฒนาศักยภาพบุคลากร โดยเฉพาะกลุ่มผู้รับผิดชอบโครงการ และเรื่องการวางแผนที่ชัดเจนแน่นอนและดำเนินงานตามแผนให้สอดคล้อง กับบริบทของโรงเรียน กลุ่มของผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ปฏิบัติเห็นว่า ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้วย วิธีการต่างๆ เช่น การจัดเวทีแลกเปลี่ยน การศึกษาดูงาน การประชุมวิชาการ การจัดนิทรรศการแสดงผลงาน เพื่อ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ควรมีการสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และสื่อต่างๆ อย่าง ต่อเนื่อง ควรมีการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลในเพื่อการปรับปรุงพัฒนาและสอดคล้องกับการดำเนิน โครงการ และควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ในวงกว้างเพื่อสร้างการรับรู้และสร้างกระแสในสังคมต่อไป